

Školní poradenské pracoviště

Školní poradenství

Mgr. Alice Vašáková

Opakování 😊 Co je ŠPP?

- Jeden ze způsobů, jak zajišťovat poradenské služby přímo ve škole
- Mnohé školy jdou ale spíše cestou více nebo méně koordinované spolupráce poradenských pracovníků- výchovného poradce a metodika prevence
- Na některých školách jsou členy poradenského týmu další odborníci-nejčastěji speciální pedagog či psycholog, dále také sociální asistent, etoped, ergoterapeut, logoped...
- Osazení školy poradenskými pracovníky by mělo odrážet její specifické potřeby

Co říká zákon?

Z vyhlášky č. 116/2011 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

- Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole **zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence**, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole **může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.**

Úskalí hned od počátku

- Jmenování „nadstandartní“ odborníci na školách většinou nejsou, neboť na ně schází finanční prostředky
- Školy pak pokrytí por. služeb řeší dle své aktuální situace, což brání vybudování systému a kontinuální plnohodnotné práci (deficit zejména v oblasti prevence)
- Kde mohou školy získat peníze?
- Klíčová role vedení školy
- Co mají školy „jisté“:
 - Výchovního poradce se sníženým úvazkem dle počtu žáků
 - Metodika prevence bez sníženého úvazku

Činnost poradenských pracovníků

- Odvíjí se od náplně práce, která je dána vyhláškou
- Pro žádného z poradenských pracovníků ale není reálné, aby zvládal všechny uvedené činnosti
- Hlavní „brzdou“ je časové omezení a někdy i otázka odborné kompetence
- Proto jsou v kvalitě poradenské práce mezi jednotlivými školami diametrální rozdíly-standard v reálu neexistuje
- Aby mohly být por. služby efektivní, musí být koordinované a podporované vedením školy
- Většina podpory žákům jde od PP nepřímo-přes jednotlivé učitele, kde může docházet k jejich proměně

Hlavní činnosti poradenských pracovníků

Výchovný poradce

- Koordinace péče o žáky se SVP, administrativa
- Kariérové poradenství
- Koordinace spolupráce s rodiči při řešení výchovných a výukových obtíží žáků

Metodik prevence

- Koordinace aktivit z oblasti prevence-Minimální preventivní program
- Zajišťování a realizace programů pro žáky
- Intervence, vyšetřování šikany a jiných SPJ

Hlavní činnosti poradenských pracovníků

Speciální pedagog

- Koordinace péče o žáky se SVP (zejména poruchy učení)
- Metodické vedení učitelů
- Reeducace

Školní psycholog

- Individuální podpora, konzultační činnost pro žáky, učitele, rodiče
- Sledování klimatu školy třídy, kontinuální práce se třídami
- Spolupráce s odborníky mimo školu

Jaké oblasti poradenské služby ve škole pokrývají?

Z vyhlášky č. 116/2011 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené na:

- prevenci školní neúspěšnosti
- primární prevenci sociálně patologických jevů
- kariérové poradenství integrující vzdělávací, informační a poradenskou podporu vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění

-
- odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků z jiného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním
 - péči o vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků
 - průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či výukovými obtížemi a vytváření předpokladů pro jejich snižování
 - metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a sociálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy

Příklad dobré praxe

Prevence školní neúspěšnosti

- **Funkční systém péče o žáky se specifickými poruchami učení a chování** – tito žáci jsou selháváním ohroženi apriori
- **Věnování zvýšené pozornosti žákům, kteří přestupují z jiné školy** – postup na vyrovnání různých školních vzdělávacích programů, v případě potřeby spolupráce s TU při projednávání s rodiči
- **Sledování žáků, u kterých došlo k výraznému zhoršení prospěchu v průběhu školního roku** – včasné řešení problému – komunikace škola (třídní učitel, vyučující daného předmětu), rodič, žák, případně diagnostika (psychologická, speciálně-pedagogická)
- **Individuální konzultace pro neprospívající žáky** - systém přípravy na vyučování, styly učení apod.
- **Sledování a řešení omluvené absence** – podpora a pomoc dlouhodobě nemocným žákům – individuální plán doplnění probraného učiva a přezkoušení, pozornost opakovaným krátkým absencím, komunikace s rodiči

Podpora spolupráce s učiteli

- Pomoc učitelům při přípravě jednání se žáky i rodiči – vzory zápisů z jednání, metodická konzultace před jednáním
- Účast při jednání s problematickými rodiči

Podpora spolupráce s rodiči

- Dostatečné vysvětlení všech pravidel pro oblast prevence
- Nabídka pomoci ze strany školy při řešení problémů v rodině
- Pravidelné informování, předcházení nedorozuměním

Příklad dobré praxe

Primární prevence rizikového
chování

- **Pravidelná diagnostika klimatu školy** – sledování vybraných oblastí v čase, zaměření například na klima ve třídách, šikanu, návykové látky apod. + vyhodnocování závěrů šetření + plánování aktivit v oblasti prevence
- **Podpora fungování třídních kolektivů**
 - **třídnické hodiny** – ne pouze vedení administrativy ve třídě, ale práce s kolektivem – podpora třídních učitelů, metodické vedení, spoluúčast
 - **adaptační programy** – vhodné především při větších změnách kolektivu

- **Sledování začlenění nových žáků , sledování postavení neprospívajících, žáků s IVP apod.**
- **Minimální preventivní program školy – příprava, realizace, vyhodnocování efektivity aktivit , stanovení priorit pro daný školní rok**
- **Podpora samosprávy žáků, jejich zapojení do řešení problémů ve škole a plánování aktivit školy – např. školní parlament**
- **Jasně nastavená pravidla pro hodnocení chování žáků ve škole a jejich dodržování – neřešení a přehlížení problémů vede k narušení klimatu ve třídními kolektivu**

Podpora spolupráce s učiteli

- Nabídka aktivit na třídnické hodiny, pravidelné konzultace situace ve třídních kolektivech
- Spoluúčast při realizaci TH, realizace intervenčních programů
- Pomoc při realizaci aktivit z minimálního preventivního programu

Podpora spolupráce s rodiči

- Propagace preventivních aktivit, motivace rodičů
- Zapojení rodičů do realizace preventivních aktivit – např. projektové dny, besedy se žáky apod.
- Konzultace pro rodiče

Příklad dobré praxe

Kariéerní poradenství

Kariérní poradenství škola poskytuje ve dvou rovinách:

Organizační zajištění podávání přihlášek na střední školy

– ačkoliv škole zůstalo v této oblasti jen málo povinností, obvykle se zákonným zástupcům s procesem přechodu žáků na střední školy pomáhá. Škola zajišťuje především dostatečnou informovanost rodičů.

Pomoc žákům se správnou volbou střední školy a budoucího povolání

- Výuka předmětu volba povolání
- Konzultace se žáky a rodiči-orientace v možnostech
- Testy profesní orientace

Příklad dobré praxe

Zajištění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a o žáky nadané

Oblast prevence:

- **Práce se žáky již od předškolního věku – Předškolácké skupinky** – adaptace na školní prostředí, řešení problematiky předčasného nebo pozdního zaškolení dětí, docvičení potřebných dovedností
- **Depistážní šetření** – diagnostika případných percepčních oslabení , která mohou vést k rozvoji poruch učení nebo výukovému selhávání
- **Návazná péče** o žáky , kteří mají specifické obtíže (kroužky, docvičování, reedukace)

Oblast intervence

- **Zajištění vyšetření žáků v PPP** – vyplnění a kontrola dotazníků, jejich odeslání, evidence zpráv z vyšetření, informování pedagogů o závěrech vyšetření
- **Zajištění péče o integrované žáky** – vznik IVP, jeho realizace a vyhodnocení → metodická podpora a organizační zajištění
- **Aktivity vyplývající z IVP pro integrované žáky** – péče speciálního pedagoga
- **Zajištění péče o mimořádně nadané žáky** – v případě „podezření“ na mimořádné nadání zajištění diagnostiky v PPP, následně může být navrženo vzdělávání dle IVP buď ve všech, nebo v některých předmětech; kroužek pro nadané a mimořádně nadané žáky; motivace žáků k zapojení do soutěží

Podpora spolupráce s učiteli

- Včasné informování učitelů o závěrech vyšetření žáků ve ŠPZ a potřebě individuální práce se žáky
- Metodická podpora učitelů zaměřená na práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – semináře pro celou sborovnu, metodická doporučení, individuální konzultace, náslechy...
- Metodická podpora učitelů při tvorbě a realizaci IVP – společné projednávání IVP se zákonným zástupcem žáka a žákem samotným, průběžné vyhodnocování IVP

Podpora spolupráce s rodiči

- Navázání kontaktu s rodiči již při realizaci programu Předškolácké skupinky
- Informace o výsledcích depistážních šetření + domluva na realizaci navrhovaných opatření, nabídka docvičovacích materiálů pro domácí přípravu
- Projednávání závěrů prvních vyšetření žáků v PPP – vysvětlení závěrů, rozdělení úkolů, důraz na nutnost spolupráce rodiny a školy
- Nabídka podpory ze strany školy – pro rodiče např. literatura o problematice, pro žáky DYSKLUB apod.
- Včasná komunikace při výskytu problému, předcházení nedorozuměním, nabídka individuálních konzultací

Jak to může fungovat

- Prakticky vůbec: v mnoha školách je práce poradenských pracovníků zcela formální, nepokrývá ani zákonem dané oblasti
- Nekoordinovaně: poradenští pracovníci podle svých možností a kompetencí dělají „co mohou“, ale nemá to charakter systému. Problematická bývá zejména spolupráce s dalšími-učiteli, rodiči. Mohou se dostat do izolace, protože stále po ostatních něco chtějí
- Koordinovaně: poradenští pracovníci jsou propojeni, domlouvají se na prioritách a společně práci plánují. Mají podporu informovaného vedení školy.

Shrnutí a trénování

- Vytvořte skupiny, které budou simulovat ŠPP: výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog, psycholog
- Naplánujte si, jak byste
 - Reagovali na podezření na šikanu ve třídě
 - Ošetřili žáka, který má integraci pro poruchy učení a chování a je ve škole nový, nic o něm nevíte